

בית כנסת "אדרת אליהו" ע"ש הח' אליהו בן הח' ראובן משה קליין ז"ל

עלי אדרת אליהו

בס"ד, שבת פרשת תולדות
גיליון 270 כסלו תשפ"ו

בגיליון זה:

המנוע המכבי

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

שו"ת חנוכה מקוצר

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

נשות המוסד האמיצות

יואל קוטנר

ראש חודש כסלו: ב(א)נו חושך לגרש

יהודה ליבוביץ

ברכות הודאות והודעות

הוועד

המנוע המכבי

עם הגעתנו של חודש כסלו – חוזר ומאיר בנו אורם של המכבים, גיבורי הרוח, אשר בעוז גבורתם גברו כנגד כל הסיכויים על אויביהם הרשעים.

אך מה היה מקור הכוח, המנוע הפנימי, שהניע את רוחם של המעטים מול הרבים?

תשובות רבות ניתן להשיב לשאלה זו, אך ללא כל ספק ניתן לומר – כי אמונתם

של המכבים בצדקת דרכם היא שהובילה אותם להילחם בכל כוחם מבלי לוותר ולהיכנע גם אל מול האוימים הגדולים ביותר.

כמו המכבים, כך בכל הדורות ידע עם ישראל להכיר בדרכו הישרה והנכונה, ולהיות דבק בה במסירות גדולה ללא מורא וחת. ויהי רצון שנזכה כולנו לראות ולהכיר ביושר דרכנו, שנזכה להבין מה תפקידנו, ומתוך כך נתמלא בעוז ובגבורה אינסופית אל מול כל הקמים לנגדנו.

חודש טוב ומבורך, מלא בגבורה ותושייה,

אסף הר-נוי

שו"ת חנוכה מקוצר

הרב אסף הר-נוי - רב הקהילה

ש: מי שגר בבניין גבוהה באחת הקומות העליונות – היכן מדליק?

ת: אמרו חכמים שמקום הנר צריך להיות עד 20 אמה שהם כ-9 מטר. אמנם, היום רבים מתגוררים בקומות גבוהות וכתבו הפוסקים שיכולים להדליק בביתם בחלון הפונה לרה"ר בצורה שבני רשות הרבים יראו את הנר. ההיתר בדבר, למרות שזה למעלה מ-20 אמה – מבוסס על מספר הסברים, ביניהם – שמול אותם בניינים יש בניינים אחרים וממילא העין שולטת בגובה זה, וכן יש שאמרו שמודדים את הגובה מהבית עצמו ולא מהרחוב וממילא זה בגובה של פחות מ-20 אמה ביחס לבני הבית.

ש: מי שאיחר מלבוא לביתו ולא הספיק להדליק נר חנוכה – עד איזה שעה יכול להדליק בברכה?

ת: לכתחילה זמן הדלקת הנרות הוא מ"שתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק" ובזה יש שני מנהגים עיקריים – יש שמדליקים בשקיעת החמה ממש ויש שמדליקים עם צאת הכוכבים. אולם, אם לא הדליק בזמן זה יכול להדליק "עד שתכלה רגל מן השוק" שהיום הוא זמן מאוחר יותר וכל אחד כפי הרחוב בו הוא גר. מי שחלונו/פתחו פונה לרחוב ראשי – יכול להדליק אפילו בשעה 22:00 מכיוון שדרך בני אדם ללכת ברחובות ראשיים בשעה זו. ומכל מקום, גם מי שאיחר לבוא לביתו בשעת לילה מאוחרת – יכול להדליק בביתו בתנאי שאחד מבני הבית ער ומקיים עבורו את פרסום הנס, ועד לעלות השחר.

ש: מי שהדליק נרות חנוכה ולאחר כמה דקות ראה שהנרות כבו - האם קיים את המצווה? האם עליו להדליק פעם נוספת?

ת: את מצוות ההדלקה מקיימים בהדלקת הנרות ולכן בזמן שמדליקים צריך לראות שיש בהם מספיק שמן לדלוך לפחות חצי שעה וכן שהם נמצאים במקום כזה שרוח מצויה אינה מכבה אותם. מי ששמר על כללים אלו והדליק – קיים את המצווה אפילו אם נכבו הנרות אחרי דקות בודדות, כיוון שבזמן הדלקתו היה מספיק שמן לדלוך. והרוצה יכול לחזור ולהדליקם ותע"ב, אך אין בכך חובה.

ש: האם נשים חייבות בהדלקת נרות חנוכה?

ת: כן. למרות שזוהי מצוות עשה שהזמן גרמה, מ"מ הן חייבות, שאף הן היה להם חלק גדול בנס הזה, כסיפור המפורסם על יהודית. אמנם, אישה שבעלה מדליק בביתה - יוצאת ידי חובה בהדלקה שלו ואינה צריכה להדליק. אבל אישה שאין לה בעל שידליק עבורה חייבת להדליק את הנרות בברכה.

ש: המתארח בחנוכה בבית מלון – היכן ידליק את החנוכייה?

ת: לכתחילה נכון שידליק בחדר המיוחד לו, וישאר ליד הנרות כחצי שעה כדי שלא תהיה שריפה ח"ו ואחרי כן יכול לכבותם. ואם אסור להדליק בתוך המלון כגון שיש גלאי עשן וכד' – העצה הטובה ביותר שיביא חנוכיית "אקווריום" וידליק אותה במרפסת של החדר שלו הפונה לחדרים אחרים. במקום הזה אין חשש שריפה ואין גלאי עשן ודרך אנשים רבים להדליק שם אש לסיגריה וכד' ולכן אין שם בעיה בהדלקת החנוכייה. ואם גם זה לא

מתאפשר יכול בדיעבד להדליק בסמוך לחדר האוכל איפה שהנהלת המלון מקצה מקום להדליק חנוכיות.

ש: משפחה המתארכת בשבת חנוכה- האם תדליק בבית בו היא מתארכת?

ת: למנהג בני ספרד אין שאלה כיוון שהמהדרין מן המהדרין מדליקים בלאו הכי חנוכייה אחת לכל בני הבית – והוא הדין אם באה משפחה נוספת – מדליקים חנוכייה אחת בלבד. ומכל מקום נכון שהמשפחה שמתארכת תשתתף ותקנה שותפות בנרות של המשפחה המארכת כגון שתתן שקל לבעל הבית כשותפות על הנרות שמדליקים, או שבעל הבית יקנה להם במתנה חלק מהנר על ידי הגבתו. לבני אשכנז הנהגים שהמהדרין מן המהדרין מדליקים נר לכל אחד מבני הבית – גם האורחים ידליקו בבית מארחהם חנוכייה משלהם ויברכו עליה.

ש: ומה לגבי הדלקה בצאת שבת?

ת: אם נשארים לישון שם לילה נוסף(במוצ"ש) – הדין זהה למה שכתבנו לעיל. ואם הם חוזרים לביתם במוצ"ש – יש מחלוקת בדבר. מצד אחד – הם היו כל היום הזה אצל המאחרים ולכן שייכים לבית בו הם התארחו ועליהם להדליק שם, ומצד שני הם חוזרים הערב לביתם וממילא הם צריכים להדליק בבית אליו הם יגיעו. ולכן נראה למעשה – שאם הם ישהו במוצ"ש בבית המארחים זמן רב – ידליקו שם כפי שהדליקו ביום שישי, אלא אם הם מתכוונים לשוב מהרה לביתם – לא ידליקו איפה שהם היו בשבת אלא ייסעו לביתם וידליקו שם הנר בברכה.

ש: האם יש חובה או מצווה לאכול סופגניות בחנוכה?

ת: לא. בכלל אין חובה לעשות סעודות מיוחדות בחנוכה. ובמשנה ברורה האריך לבאר שעיקר המלחמה בחנוכה הייתה מלחמה רוחנית – מחשבתית ולא רק מלחמה גופנית כפי שהיה בימי המן הרשע שרצה להשמיד את הגוף היהודי. לכן המצוות של פורים הם מצוות הקשורות לגוף כמו סעודה ומשתה אך בחנוכה לא נקבעה מצווה של אכילה. אולם, נהגו ישראל לאכול מאכלים מטוגנים בשמן זכר לנס פח השמן, והרוצה לנהוג במנהג זה תבוא עליו ברכה, רק יזהר לשמור על בריאותו שכן מצווה היא גם כן שנאמר "ונשמרתם לנפשותיכם".

נשות המוסד האמיצות

יואל קוטנר – ע"פ מאמר של שרה פכטר

שלוש נשים בעלות אומץ לב, תושייה וכישורי הסוואה חשפו את כור הגרעין הסודי של סוריה והפכו את פני המזרח התיכון. בעידן שבו מלחמה גרעינית נראתה אפשרית, שלוש גיבורות אלה הצליחו לבצע משימה חשאית מן ההישגים החשובים שביצע המוסד אי-פעם, וזאת בעזרת מזוודה, הזמנה לארוחת ערב במסעדת יוקרה, ובמבט מפתה. מעשה שהיה כך היה.

ביום 7 במרץ 2007, יצא איברהים עות'מן ממעלית בקומה הרביעית של בית מלון מפואר באירופה. כשעמד להכניס את הכרטיס המגנטי למנעול הדלת לחדרו משהו צד את עינו – אישה (נקרא לה נינה) ישבה במסדרון ליד חדרה ובוכה. עות'מן ניגש אליה וביקש לדעת על מה הבכי ואיך יוכל לעזור.

נינה הרימה את ראשה עם עיניים דומעות ולחיים אדומות וענתה כי היא לא מצליחה לפתוח את המזוודה. היא שוב ניסתה לפתוח את התפסים במזוודה הכסופה – שוב ללא הצלחה – וחבטה בה בשני אגרופיה. עות'מן הציע להתקשר לקבלה. נינה טענה בכעס כי זה חסר תועלת וכי היא אובדת עצות שכן כל כספה ודרכונה – הכול – בתוך המזוודה הסרבנית.

עות'מן כרע ברך והציע את עזרתו. גם הוא ניסה לפתוח את המנעולים אך ללא הצלחה. נינה פרצה בבכי של ייאוש. לפתע הרימה את ראשה ואמרה כי פעם מישהו אמר לה שאולי בעזרת מפתח שונה או אולר כיס ניתן לפתוח מנעול בעייתי. עות'מן הציע את המפתח לחדרו. בתחילה, נינה דחתה את ההצעה ... אך בסופו של דבר חזרה בה ואמרה כי שווה לנסות.

עות'מן הגיש לה את המפתח ונינה רכנה מעל המזוודה כשגבה מופנה אליו כך שלא הבחין כי היא לוחצת את המפתח המגנטי למכשיר הנסתר בכף ידה המעתיק את המקורי. המהלך הצליח להפתעתם של השניים. נינה החזירה את המפתח לעות'מן והודתה לו על אדיבותו.

הוא חזר לחדרו לא מודע לכך כי נינה וחבריה, סוכני המוסד, יפרצו אל חדרו בעזרת המפתח המשוכפל.

הפריצה לחדרו הייתה השלב החיוני במשימה, שכן איברהים עות'מן עמד בראש הסוכנות לאנרגיה אטומית של ממשלת סוריה. עות'מן היה במעקב של שירותי הביון הישראלי למשך שנים אך כל ניסיון לגלות עדויות כי סוריה מייצרת נשק גרעיני עלה בתווה.

למחרת בבוקר, ירד עות'מן ללובי של המלון לאכול ארוחת בוקר. חדר האוכל היה עמוס בסועדים – סוכני המוסד כולם – ונשאר מקום ישיבה אחד ליד אישה שדיברה בטלפון.

"התרשי לי לשבת כאן?" שאל עות'מן. היא הנידה את ראשה והמשיכה בשיחת הטלפון. לפי טון הדיבור והווליום העולה ויורד, היה ברור כי היא כועסת. היא ניתקה את השיחה והטיחה את הטלפון על השולחן. היא הרימה את מבטה לעבר עות'מן ורטנה על חבר ששוב נטש אותה.

האישה הסבירה כי הזוג היה אמור לחגוג אירוע חשוב ביחסים ביניהם ולשם כך טסה לווינה לבלות את הערב ביחד. והנה ברגע האחרון הוא מבטל את המפגש.

"אני לא מאמינה שהוא שוב מבטל", היא בכתה. עות'מן גילה סימפתייה ואמר כי החבר הזה אינו מעריך אותה כראוי.

היא שאלה לשמו והוא הציג את עצמו. היא הזדהתה כ"מרלין" והשיחה ביניהם נמשכה עד שעלתה שוב את נושא הפגישה שבוטלה.

"עבדתי כל כך קשה כדי שהערב הזה יהיה מיוחד. אפילו הזמנתי שולחן לשנינו במסעדת סילביו ניקול, אחת הטובות ביותר בכל ווינה".
"כן, אני יודע" הוא השיב.

לפתע, שאלה מרלין: "האם יש לך תוכניות להערב?" למרות ההיסוס, המשיכה ואמרה כי אינה רוצה לבטל את ההזמנה ... והציעה שיתלווה אליה. הוא הסכים.

בערב הם נפגשו ויצאו מהמלון בדרכם למסעדה. באותה עת צוות של עמיתיה, גברים ונשים יחד תפסו את מקומו. שתי נשים וגבר אחד ישבו בכיסאות סמוך למעליות למקרה שעות'מן יתחרט וישוב למלון או שהזוג ישוב מוקדם מן המתוכנן. סוכן נוסף ישב ברכב בחוץ עם אזניות לראשו.

סוכנים נוספים ישבו במסעדה כדי להודיע על כניסת הזוג למקום ולתת גיבוי למרלין במידת הצורך.

אייל וקירה נשלחו לחדרו של עות'מן בקומה הרביעית. הם החלו בחיפוש ומצאו מסמכים אישיים וטלפון הנייד שלו. למרות ההגנה, קירה פרצה את הטלפון וחיפשה מידע חיוני. היא מצאה הודעות ומסמכים וגם צילומים של מבנה ענק וכור גרעיני בשלבי הקמה מתקדמים.

היו גם תמונות של כ-35 אישים חשובים הקשורים לפרויקט. קירה העתיקה את כל התמונות והחזירה את הניירות למקומם.

כמתוכנן, חזרו מרלין ועות'מן למלון ונפרדו בלובי.

מיד לאחר מכן הועבר כל החומר המצולם לשולחנו של הרמטכ"ל. לא היו יותר שאלות וספקות – הסורים בונים כור לייצור נשק גרעיני.

שלוש סוכנות המוסד האמיצות נתנו לישראל ולארה"ב את המידע כדי למצוא ולהשמיד את הכור הסורי.

אך הסיפור עדיין לא תם. הגנרל מוחמד סולימן, ראש הפרויקט הגרעיני הסורי, היה אמור לפתוח בתכנון כור שני לאחר השמדת הראשון. טרם תחילת העבודה יצא לנופש בבית הקיץ שלו על חוף הים. יחד עם מספר חברים, סולימן ישב על החוף לסעודת מלכים, אך לא שמו לב לשתי צלליות בים – מתנקשים צוללים - שהגיעו מרחק רב מהספינה. הם עלו על פני הים ויחד ירו בראשו של סולימן, שצנח במקום. מתנקשיו חזרו בצלילה לספינתם.

התקשורת הסורית דיווחה על מותו של סולימן מהתקף לב.

שלוש סוכנות המוסד הללו הצטרפו לשורה ארוכה של נשים גיבורות בתולדות עם ישראל – האימהות, מרים, יוכבד, אסתר המלכה ויהודית.

ראש חודש כסלו: ב(א)נו חושך לגרש

יהודה ליבוביץ

בספר יצירה (פרק חמישי וראה פירוש הרמ"ק שם) מופיעה הקבלה מרתקת בין חודשי השנה לבין אותיות מסוימות מן הא"ב העברי.

כל חודש והאות המיוחדת לו, כל חודש והמהות הרוחנית הייחודית שלו. ברשימה זו האות נ' מופיעה בהתאמה לחודש חשוון ואילו חודש כסלו מוצמד דווקא לאות ס'.

הגמרא במסכת ברכות (ד, ב) מגלה כי האות נ' מבטאת "נפילה", כרמוז בפסוק "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל" ולכן דוד המלך לא מנה את האות נ' במזמור "אשרי יושבי ביתך" וממשיכה הגמרא שם: "אפילו הכי חזר דוד וסמך ברוח הקדש שנאמר 'סומך ד' לכל הנופלים'".

כלומר אם האות נ' מבטאת נפילה הרי האות ס' היא הסומכת את הנפילה, היא הרפואה הסועדת את אותה נפילה.

מהי "נפילה" ומהי "סמיכה"? הנפילה האנושית היא במידה רבה תוצאה של ייאוש מן העולם

הזה. החוקיות הקבועה של המציאות הטבעית, היות העולם החומרי גורם בלתי משתנה, חוזר על עצמו - יוצרים אצל האדם את התחושה שמה שהיה הוא שיהיה.

אין חידוש, אין מהפכות, אין יכולת פריצה של מגבלות הטבע או בלשון הפילוסופיה היוונית: "העולם קדמון" - קפוא, מתכתי, חסר תקווה. תחושות מעין אלה מביאות את האדם לחוסר מעש, לישנוניות ולקהות חושים. לכן אומרים חז"ל (מדרש רבה, בראשית ז'): "תחילת מפלה – שינה"; השינה היא מצב של דעיכת הכוחות, ייאוש ונפילה.

לעומת זאת, ישנו ביטוי נוסף בחז"ל (ברכות נז, ב): "חלום - אחד משישים (=בגימטריה ס') מנבואה". היינו גם בתוך השינה קיים מרכיב מסוים של נבואה. למרות שהאדם ישן ומתנתק מן העולם הזה מתוך ייאוש, נפגש הוא עם מימד אחר הקיים במציאות - נבואה, חזון, חלום! האדם מפנים כי במקביל לחוקיות היבשה של עולם החומר קיים גם רובד פנימי יותר; מהלך אלוהי שמוביל את העולם ליעדו - אל הטוב, אל האושר, אל פריצה מעבר למגבלות העולם הזה.

רמז לדבר ניתן למצוא בעובדה שהאות ס' מופיעה פעם ראשונה בתורה בפסוק: "נְהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן... הוא הַסֶּבֶב אֶת כָּל אֶרֶץ הַחַיִּילָה" (בראשית ב, יא). במילים אחרות: יש מימד רוחני הסובב אותנו (דבר המבוטא גם בצורה הגראפית של האות ס'); במקביל למציאות הגלויה מצוי אור המקיף אותה, המחיה אותה והסומך אותה גם בעת נפילתה.

בלילה, בעת השינה, בחושך - שולטת התפיסה היוונית. אומרים חז"ל (בראשית רבה ב, ד): "'תהו ובהו וחושך על פני תהום'; 'חושך' - זו מלכות יוון שהחשיכה עיניהם של ישראל". יוון מבטאת את התפיסה החומרנית, הרואה בפילוסופיה האנושית ובגוף החומרי את חזות הכול, אידיאולוגיה הטוענת שאין בעולם דבר מלבד הסגידה לחוקיות הקבועה והקפואה של עולם הטבע.

חודש חשוון עלול ליצור תחושות כאלה אצל האדם: חודש עגמומי, גשום, שגרה שוחקת; מה כבר ניתן לחדש? מה כבר יש בעולם מלבד מעגל חיים חדגוני ואפור? לכן, לאחר הנפילה של חודש חשוון - מגיעה הסמיכה של חודש כסלו. בחודש כסלו חל חג החנוכה ומסתלק החושך של יוון.

בחודש כסלו מתגלה האור הסובב את מהלך ההיסטוריה, הסומך ונותן ביטחון לאדם. יש לשים לב כי למרות ששמות החודשים הינם בבליים במקורם, עובדת קליטתם בעם ישראל מאפשרת לדרוש אותם מבחינה פנימית; בהתאם לכך ניתן להבחין כי השורש כ.ס.ל בעברית משמעו - מבטח ("ד' יהיה בכסלך"; "אם שמתי זהב כסלי" וכו').

לאמור, חודש כסלו הוא חודש הביטחון: ביטחון שהאור יגרש את האפלה, ביטחון שהפנים יצח את החוץ, ביטחון שהערנות תחליף את הישנוניות - וביטחון שאנחנו נמצא את הכוחות לסלק את החושך שבתוכנו. ב(א)נו חושך לגרש. חודש טוב!

מזל טוב

• מזל טוב למשפחת רודנסקי לרגל בר המצווה של הבן דן אליהו

בס"ד

זמן חורף בבית מדרש "מבקשי פניך"

הצטרפו אלינו ללימוד „זמן חורף”
בבית הכנסת 'אדרת אליהו' - רח' התאנה 1, גילה

שבת	יום חמישי	יום שלישי	יום שני
ילידים "חבורת המשניות" מיד לאחר תפילת שחרית	פרשת השבוע עם הרב אסף הר-נוי 21:00-21:45	לימוד בוקר עם הרב אסף הר-נוי גמרא - מסכת סנהדרין 8:30-9:20	בית המדרש פתוח ללימוד בין השעות 20:45-23:30
עבודת ה' בפרשת השבוע עם הרב אסף הר-נוי בין מנחה לערבית של מוצ"ש	על הפרשה עם הרב חנניה פורט 21:50-22:30 	הלכה 9:30-10:15 כתבי הרב קוק 10:20-11:00	הרב קוק בפרשת השבוע הרב עדן רשף 21:00-21:45 מעמיקים בתנ"ך הרב עמיחי עוזיאל 21:45-22:30

אברכים המעוניינים להצטרף ללימוד סדרי ערב (מלגות למתאימים)
ולפרטים נוספים-

ראש בית המדרש הרב אסף הר-נוי - 0507446644

אתר בית המדרש - WWW.BMMP.ORG.IL

בית כנסת "אדרת אליהו" ע"ש הח' אליהו בן ח' ראובן משה קליין דל
רח' התאנה 1, גילה, ירושלים / עמותת חבורת לצרכי מס (סעיף 46)

בית עדרש 'מבקשי פניך'

law.golan@gmail.com
sammyweindling@gmail.com
eliahouk@gmail.com
nirekal@walla.com
yoavshap89@gmail.com

0546691911
0549257286
0545723801
0502017023
0508854785

אריאל גולן
סמי ויינדלינג
אליהו משה קליין
ניר קלמנוביץ
יואב שפירא